

Sportif Yardımseverlik Etkinliklerine Katılım Motivasyonu Ölçeğinin Türkçeye Uyarlanması ve Psikometrik Özelliklerinin İncelenmesi

Adaptation of the Motivation for Charity Sport Event Participation Scale into Turkish and Examination of its Psychometric Properties

^{ID} Tuba YAZICI^a, ^{ID} Settara KOÇAK^a

^aOrtaoğu Teknik Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor Bölümü, Ankara, TÜRKİYE

ÖZET Amaç: Kişilerin, spor vasıtasıyla harekete geçmesine olanak tanıyarak, sosyal dayanışmaya ilham veren sportif yardımseverlik etkinliklerine katılımı artırmak amacıyla kişileri bu etkinliklere katılmaya motive eden faktörleri incelemek büyük önem taşımaktadır. Bu kapsamda, bu araştırmanın amacı Chiu ve ark. tarafından oluşturulan, Sportif Yardımseverlik Etkinliklerine Katılım Motivasyonu Ölçeği'nin (SYEKMÖ) Türk dili ve kültürüne uyarlanmasıdır. **Gereç ve Yöntemler:** Veriler 2019 yılında Türkiye'de Tuz Gölü'nde gerçekleşen "Garmin Runfire Salt Lake Ultra Trail" Organizasyonuna katılan 214 Türk yardımseverlik koşucusundan alınmıştır. Katılımcıların 140 (%65,4)'ı erkek ve 74 (%34,6)'ü kadınlardan oluşmaktadır. Çalışmada, açımlayıcı faktör analizi (AFA) ve doğrulayıcı faktör analizi'ne (DFA) ek olarak, yakınsak geçerlik ve eş zaman geçerliliği analizlerine de yer verilmiştir. Ölçeğin ve alt boyutlarının güvenilirliği için Cronbach's alpha değerleri hesaplanmıştır. **Bulgular:** AFA anketin 4 faktörlü olduğunu göstermiştir. Dört faktörlü yapı toplam varyansın %75,57'sini açıklamaktadır. DFA sonuçları ise yapıyı desteklemektedir. DFA'ya göre model kabul edilebilir referans aralıklarında bulunmuştur ($\chi^2=82,066$; $df=59$; $\chi^2/df=1,39$; $GFI=0,92$; $CFI=0,97$; $RMSEA=0,055$; $TLI=0,96$). Ayrıca hem ortalama açıklanan varyans hem de birleşik güvenilirlik değerlerinin tüm alt boyutlar için önerilen kriterleri sağladığı görülmüştür. Bu nedenle, yakınsak geçerliğin sağlandığı ifade edilebilir. Ölçeğin Cronbach's alpha değeri 0,85 olarak bulunmuştur. Alt boyutların Cronbach's alpha değerleri ise 0,78 ile 0,89 değerleri arasında değişmektedir. **Sonuç:** Yapılan analizler sonucunda, ölçek 5 faktörlü yapıdan 4 faktörlü yapıya düşmüştür. Madde sayısı ise 16'dan 13'e düşmüştür. Türk kültürüne uyarlanan SYEKMÖ geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracı olarak değerlendirilmiştir.

ABSTRACT Objective: Examining individual's motivation with regard to charity sport events which encourage social solidarity by enabling individuals to take action through sport is of great importance. In this sense, the aim of this research is the adaptation of the Motivation for Charity Sport Event Participation Scale into Turkish language and culture. **Material and Methods:** Data were collected from 214 Turkish charity runners who participate in Garmin Runfire Salt Lake Ultra Trail in 2019. 140 (65.4%) of the participants were men and 74 (34.6%) of them were women. In addition to exploratory factor analysis (EFA) and confirmatory factor analysis (CFA), convergent validity and concurrent validity analyzes were also included in this study to evaluate the scale. For the reliability of the scale and the subscales, the internal consistency coefficients were calculated. **Results:** After the EFA the scale was found to have four factors. The four-factor structure explained 75.57% of the total variance. CFA results supported the four-factor structure. According to CFA, the model was found in acceptable thresholds ($\chi^2=82,066$; $df=59$; $\chi^2/df=1,39$; $GFI=0,92$; $CFI=0,97$; $RMSEA=0,055$; $TLI=0,96$). In addition, it was found that both average variance extracted and composite reliability values were above the recommended thresholds for all subscales. Therefore, it can be stated that convergent validity was achieved for the scale. Total reliability score of the scale was found as 0.85. The Cronbach's alpha coefficients of the sub-scales ranged between 0.78 and 0.89. **Conclusion:** As a result of the analysis, the scale has dropped from the five-factor structure to the four-factor structure. Number of items decreased from 16 to 13. SYEKMÖ, which has been adapted to Turkish culture, was considered to be a valid and reliable measurement tool.

Anahtar Kelimeler: Yardımseverlik; spor; etkinlik; geçerlik; güvenilirlik

Keywords: Charity; sports; event; validity; reliability

Spor, mesajlarımızı iletmek ve sosyal farkındalık yaratmak için eşsiz ve güçlü bir platformdur.¹ Bireylerin, dünya üzerinde olumlu bir etki yapmasının

ve sosyal değişim için farkındalığı artırmasının bir yolu da sportif yardımseverlik etkinliklerine katılmaktır.² Spor amaçlı yardımseverlik etkinlikleri, yar-

Correspondence: Tuba YAZICI

Ortaođu Teknik Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor Bölümü, Ankara, TÜRKİYE/TURKEY

E-mail: tubakilci@gmail.com

Peer review under responsibility of Turkiye Klinikleri Journal of Sports Sciences.

Received: 12 Oct 2020

Received in revised form: 01 Nov 2020

Accepted: 04 Nov 2020

Available online: 25 Feb 2021

2146-8885 / Copyright © 2021 by Türkiye Klinikleri. This is an open access article under the CC BY-NC-ND license (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>).

dımseverliği ve spor kültürünü birleştirir. Bu etkinlikler, spor yoluyla aktif ve sağlıklı bir yaşam tarzını teşvik ederken, aynı zamanda bir amaç için bağış toplamanın da etkili bir yoludur.³ Sportif yardımseverlik etkinlikleri, katılımcıların yaptıkları aktiviteye bağlı olarak bir yardım kuruluşu için bağış topladıkları bir tür fiziksel çaba (koşma, bisiklete binme, yüzme vb.) içeren etkinliklerdir.⁴ Rekreatif aktiviteler, sivil toplum kuruluşlarının bir amaç doğrultusunda (kanseri çocuklar ve gençler, öğrenciler için burslar, sağlık, çevre ve hayvanlar vb.) bağış toplaması için ilgi çekici ve motive edici bir atmosfer yaratır.

Sportif yardımseverlik etkinlikleri, etkinliğe katılan insanlar için rekreatif boş zaman etkinliği, diğer katılımcılarla sosyal etkileşim kurma fırsatı dolayısıyla bir eğlence kaynağı olmanın yanında katılımcılardan anlamlı amaçlar için gelir elde etme fırsatları sunar.⁵ Bundan dolayı, bu etkinlikler boş zamanları aktif olarak değerlendirmek, olumlu deneyimler kazanmak ve yardımseverlik organizasyonları için bağış toplayarak faydalı bir amaca hizmet etmek açısından çok değerlidir. Bu bağlamda, sportif yardımseverlik etkinliği katılımcıları yalnızca kendileri için faydalar sağlamakla kalmayıp aynı zamanda topluma da büyük bir katkı sağlamaktadırlar.⁶

Dünyadaki sivil toplum kuruluşları, daha fazla bağış toplamak ve sosyal konularda farkındalığı artırmak için spor etkinliklerini giderek artan oranda kullanmaktadır. Örneğin yardımseverlik koşuları, İstanbul Maratonu'nda sivil toplum kuruluşları için önemli bir finansman kaynağıdır. 2019 yılı İstanbul Maratonu'nda yardımseverlik koşucuları, tek bir maratonda 20 milyon TL'den fazla bağış elde etmişlerdir.⁷ Dünyanın en kalabalık maratonlarından biri New York Maratonu'dur. 2019 yılında 125 ülkeden her yaşta ve yetenekten 50.000'den fazla koşucu maratonda yer almıştır ve bu koşuculardan yaklaşık 9.000'i bir yardım kuruluşuna bağış toplamak amaçlı katılım göstermişlerdir.⁸ 2018 yılında, New York Maratonu'na yardım amaçlı katılan koşucular, 400'den fazla yardım kuruluşu için 40 milyon dolardan fazla paranın toplanmasında katkı sağlamışlardır.⁹ Türkiye'nin ilk sportif yardımseverlik etkinlik oluşumu Adım Adım'dır. Bu oluşum, sivil toplum kuruluşlarını ve yardım amaçlı koşmak isteyen gönüllüleri bir

araya getiren organizasyonlar düzenlemektedir.¹⁰ Koşu, yüzme, bisiklete binme ve dağcılık gibi dayanıklılık sporları ile önemli sosyal sorumluluk projelerine finansal kaynaklar ve promosyon desteği sağlamaktadır.¹⁰ 2021 yılı itibarıyla 96.616 gönüllü koşucu ve 799.949 bağışçı ile Türkiye'de sportif yardımseverlik etkinliklerinden elde edilen toplam kaynak 91.819.674 TL'ye ulaşmıştır.¹⁰ Rakamların da vurguladığı gibi sportif yardımseverlik etkinlikleri, yardım kuruluşları için son derece ilgi çekici ve başarılı fon yaratma mekanizmaları hâline gelmekte ve her geçen gün popülaritesini artırmaya devam etmektedir.

Sportif yardımseverlik etkinlikleri, diğer spor etkinliklerinden farklı bir araştırma odağı gerektirir. Çünkü güzel bir amaca hizmet etmek ve spor yapmak, katılımcıların etkinliğe ilgisi ve etkinliğe bağlılığı üzerinde önemli ve kolektif bir etkiye sahiptir.³ Şöyle ki insanlar, yardımseverlikle ilişkilerini açıklayan sportif bir etkinliğe daha yüksek bir katılım ücreti ödemeye ya da daha çok katılmaya istekli olabilirler.¹¹ Ayrıca insanların bağış toplamak için bu etkinliklere katılması katılan kişiler üzerinde diğer spor etkinliklerinden farklı psikolojik, sosyal etkiler yaratabilmektedir. Örneğin kişinin sosyal çevresinde daha yardımsever biri olarak görünmek istemesi kişiyi bu tür etkinliklere katılmaya motive edebilmektedir. İnsanların, spor vasıtasıyla harekete geçmesine olanak tanıyarak, sosyal dayanışmaya ilham veren bu tür faaliyetlere katılımı artırmak amacıyla kişileri bu etkinliklere katılmaya motive eden faktörleri incelemek büyük önem taşımaktadır. Ayrıca etkinlik organizatörlerinin potansiyel bağışçılara ve katılımcılara ulaşabilmesi için kişilerin, yardım amaçlı spor etkinliklerine neden katılmayı tercih ettiklerini tam olarak kavramaları önemlidir. Toplum için önemine rağmen bu etkinlikler konusunda çok az sayıda araştırma bulunmaktadır. Türk kültüründe, sportif yardımseverlik etkinliğine katılım motivasyonları konusunda bir ölçme aracının geliştirilmemiş ya da adapte edilmemiş olması, ulusal literatür açısından bir eksiklik olarak değerlendirilmektedir. Bu kapsamda, bu araştırmanın amacı Chiu ve ark. tarafından oluşturulan Sportif Yardımseverlik Etkinliğine Katılım Motivasyonu Ölçeği (SYEKMÖ) Türk dili ve kültürüne uyarlanmasıdır.¹² Ayrıca bu çalışmada SYEKMÖ

Türkçe formunun psikometrik özellikleri sunulmakta ve tartışılmaktadır.

SPORTİF YARDIMSEVERLİK ETKİNLİKLERİNE KATILIM MOTİVASYONLARI

Sportif yardımseverlik etkinlikleri, etkinliğin hem spor/rekreasyon yönleriyle özdeşleşmiş sosyal, fiziksel sağlık, eğlence vb. farklı motivasyonları hem de yardım amaçlı motivasyonlarıyla birlikte bireylerin katılımını sağlar.^{5,13} Filo ve ark. tarafından yapılan görüşme sonuçlarına göre etkinlikteki yardımseverlik yönünün etkinliğe bir bağ oluşturmaya yardımcı olduğu ifade edilmiştir.¹³ Scott ve Solomon'un araştırması, bireylerin bir amaca bağlı olarak katıldıkları rekreatif etkinlikte (Race for the Cure®) sahip oldukları motivasyonları araştırmaya yönelik ilk çalışmadır. Çalışmada, yapılan görüşmelere bağlı olarak katılımı teşvik eden motivasyonlar; hastalıkla (amaç) bireysel ilişki, sosyal avantajlar, amacı desteklemek, sağlıklı yaşam ve bağış toplamak olarak ifade edilmiştir.¹⁴ Bennett ve ark. yardım amaçlı kitlesel spor etkinliklerine katılımı etkileyen motivasyonları incelemiştir. Çalışma sonuçlarına göre katılımı en çok artıran motivasyonlar; etkinlik tarafından desteklenen iyi bir amacın olması, sağlıklı bir yaşam tarzı sürdürme şansı, kişinin sporla ilişkisi ve farklı katılımcılarla sosyal olarak kaynaşma arzusu olarak ifade edilmiştir.¹¹ Won ve ark. yardım amaçlı spor etkinliğine katılım motivasyonlarını anlamak için "Relay for Life" etkinliği katılımcılarından oluşan bir örneklemle bir çalışma yürütmüştür.¹⁵ Yardımseverlik, sosyal/eğlence, faydalar, aile ihtiyaçları, spor ve grup iş birliği belirlenen motivasyonlardır.¹⁵ Çalışma bulguları, yardımseverliğin katılımcılar için en önemli motivasyon olduğunu göstermiştir ve katılımcıların cinsiyetine ve yaşına bağlı olarak motivasyon faktörlerinde farklılıklar görülmüştür. Ayrıca bireylerin etkinlikten duydukları memnuniyet ve etkinliğe geri dönme istekleri motivasyon özellikleri ile önemli ölçüde ilişkili bulunmuştur.¹⁵ Üniversite öğrencilerinin, yardım amaçlı spor etkinliklerine katılımını etkileyen motivasyonel faktörler Won ve ark. tarafından araştırılmıştır.¹⁶ Yazarlar; yardımseverlik, spor, bir amacı destekleme, sosyal etkileşimler, referans grup etkisi ve faydalar olmak üzere 6 motivasyon belirlemiştir. En önemli motivasyon, yardımseverlik ardından

spor ve bir amacı desteklemek olarak bulunmuştur. Sonuçlar ayrıca motivasyonel faktörlerdeki demografik farklılıkları ortaya çıkarmıştır.¹⁶ Filo ve ark. yardım için düzenlenen 2 ayrı spor etkinliği kapsamında, yardımseverlik motivasyonları ve rekreasyonel motivasyonların bireylerin etkinliğe bağlılığındaki rolünü karşılaştırarak, sportif yardımseverlik etkinliklerine ilişkin literatürü genişletmiştir.⁴ Etkinlikte amaç öne çıktığında, bağışla ilgili motivasyonlar daha yüksek iken amaç daha az görünür olduğunda, rekreasyonel motivasyonlar daha yüksek düzeyde bulunmuştur. Sosyal motivasyonun ise her 2 ortamda da olaylara bağlılık yarattığı görülmüştür.⁴ Chiu ve ark. yardım amaçlı spor etkinliklerine katılımı teşvik eden mevcut alt boyutların etkinliğini araştırmıştır. Üniversite öğrencilerinden toplanan veriler, 5 faktörlü yardım amaçlı spor etkinliği motivasyonlarının etkinliklere katılım niyetini önemli ölçüde yordadığını göstermiştir.¹ Sportif yardımseverlik etkinlikleri motivasyonlarına ilişkin literatür **Tablo 1**'de özetlenmektedir.

Daha önceki araştırmalar, sportif yardımseverlik etkinliklerine katılan kişilerin motivasyonlarını daha iyi anlamak için bağış ve rekreasyon/spor motivasyonlarını birleştirmenin önemini vurgulamıştır.^{11-13,17} Mevcut çalışmada, uluslararası literatürdeki yardım amaçlı spor etkinliği motivasyonları referans alınarak, 5 motivasyon alt boyutu çalışmaya dâhil edilmiştir; "yardımseverlik", "sağlık ve zindelik", "amaç", "sosyal etkileşim" ve "referans grubu."

GEREÇ VE YÖNTEMLER

ARAŞTIRMA ÖRNEKLEMİ VE VERİ TOPLAMA SÜRECİ

Bu çalışmada motivasyonlar, yardımseverlik etkinlikleri kapsamında çalışıldığı için amaçlı örnekleme yoluyla etkinliklere yardım amaçlı katılan koşuculardan veri toplanmıştır. Yardımseverlik koşucuları genellikle maraton ya da yarı maraton mesafesindeki bir yarışta, sivil toplum kuruluşları için bağış toplayan ve/veya farkındalığı artıran katılımcılardır. Diğer yandan, bir çalışmanın sonuçlarının ne ölçüde genellenebileceği yapısal geçerliliği belirler.¹⁸ Bu çalışma ile ilgili olarak, popülasyondan seçilen örneklem, örneklemden popülasyona genelleme yapmak için en iyi şekilde temsil edilmelidir. Bu nedenle "Garmin

TABLO 1: Sportif yardımseverlik etkinliklerine katılım motivasyonlarına ilişkin literatür.

Yazar/lar	Veri toplanan kişiler/etkinlik/ler	Veri toplama aracı/teknigi	Katılım motivasyonları
Scott ve Solomon ¹⁴	Race for the Cure ® Yürüyüş/Koşu Etkinliği	Gözlem ve derinlemesine görüşmeler	(1) Amaçla kişisel bağlantı (2) Bağış toplamak (3) Sağlıklı yaşam (4) Sosyal faydalar (5) Amacı/topluluğu desteklemek
Bennett ve ark. ¹¹	Yardım kurumlarına bağlı en az bir spor etkinliğine katıldığını bildiren kişiler	Anket	(1) Sosyal olarak kaynaşmak (2) Eğlenceyi ve keyfi deneyimlemek (3) Sağlıklı bir yaşam tarzını takip etmek (4) Yardımseverliğin yükseltici duygusunu deneyimlemek (5) Katılmayı bir görev hissetmek (6) Fiziksel ve zihinsel uyarı (7) Sergileme merakı/göstermecilik (8) Başarılı olmak/performansı artırmak (9) Spora katılım (10) Etkinliğin statüsü (11) İyi bir amaca dâhil olmak (12) Yardım kurumuna yardım etme arzusu
Filo ve ark. ¹³	(1) Ride for the Roses Bisiklet Etkinliği (2) The LAF LIVESTRONG Mücadelesi	Görüşmeler	(1) Müteakabiliyet/karşılıklı olma (2) Sosyal çıkarımlar (3) Öz saygı (4) Entelektüel katılım (5) Yardımseverliği geliştirme arzusu (6) Başkalarına yardım etme ihtiyacı (7) Yeterlilik
Taylor ve Shanka ⁵	Sportif yardımseverlik etkinliğine katılanlar	Anket	(1) Başarı (2) Katılım (3) Statü (4) Sosyalleşme
Won ve Park ¹⁷	Üniversite öğrencileri	Anket	(1) Yardımseverlik (2) Spor (3) Amacı desteklemek (4) Sosyal etkileşimler (5) Referans grubu etkisi (6) Faydalar
Won ve ark. ¹⁵	Relay for Life Yardımseverlik etkinliği	Çevrimiçi anket	(1)Yardımseverlik, (2) Sosyal/eğlence, (3) Faydalar, (4) Aile ihtiyaçları, (5) Spor (6) Grup iş birliği
Mahoney ²	Uluslararası sportif yardımseverlik etkinliği katılımcıları	Anket	(1) Amaç (2) Yardımseverlik (3) Sosyal (4) Spor (5) Sağlık ve zindelik
Filo ve ark. ¹⁹	Back on My Feet Koşu Etkinliği	Çevrimiçi anket	(1) Öğrenme (2) Yardım etme (3) Aktivite (4) Yardımseverlik (5) Yükümlülük (6) Saygı
Chiu ve ark. ¹²	Üniversite öğrencileri	Anket	(1) Yardımseverlik (2) Spor ve etkinlik (3) Amaç (4) Sosyal etkileşim (5) Referans grubu

Runfire Salt Lake Ultra Trail” organizasyonuna yardım amaçlı katılan koşucular çalışmamız için uygun görülmüştür. Çalışmamızın uygulanabilmesi için ölçeğin yazarlarından ve Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Uygulamalı Etik Araştırma Merkezi, İnsan Araştırmaları Etik Kurulundan (tarih: 4.10.2019, sayı: 28620816/371) gerekli izinler alınmıştır. Bu çalışma, 2008 Helsinki Deklarasyonu’nda belirtilen ilkelere uygun olarak yapılmıştır. Veriler 2019 yılında Türkiye’de Tuz Gölü’nde gerçekleşen “Garmin Runfire Salt Lake Ultra Trail” organizasyonuna katılan 214 Türk yardımseverlik koşucusundan alınmıştır. Katılımcıların 140 (%65,4)’ı erkek ve 74 (%34,6)’ü kadınlardan oluşmaktadır. Daha önce yapılan sportif yardımseverlik etkinliklerine katılım açısından bakıldığında, 79 (%37)’u 1. veya 2. kez, 68 (%32)’i 3. veya 4. kez, 35 (%16)’i 5. veya 6. kez ve 32 (%15)’si ise daha önce 7 veya daha fazla sayıda sportif yardımseverlik etkinliklerine katılım gösterdiklerini belirtmişlerdir. Toplamda 450 anket dağıtılmış olup, çok fazla eksik veri bulunan ya da etkinlikte yardım amaçlı koşturmayan katılımcılar çıkarıldıktan sonra 214 kullanılabilir anket elde edilmiştir. Anketler 5 araştırmacı tarafından dağıtılmıştır. Özdeşlik sağlamak için araştırmacılara, ölçekler hakkında nasıl açıklama yapılacağı konularında bilgi verilmiştir. Anketler araştırmacıların yanında katılımcılar tarafından cevaplanmıştır. Anket doldururken daha fazla açıklamaya ihtiyaç duyan katılımcılar için gerekli açıklamalar yapılmıştır. Katılımcılardan “kesinlikle katılıyorum” dan “kesinlikle katılmıyorum” a kadar değişen 5 puanlı Likert ölçeğindeki yardım amaçlı spor etkinliklerine katılım motivasyonlarının her bir maddesiyle uyuma düzeylerini belirtmeleri istenmiştir.

VERİ TOPLAMA ARACI

Sportif Yardımseverlik Etkinliğine Katılım Motivasyonu Ölçeği

SYEKMÖ Chiu ve ark. tarafından, önceki yardımseverlik araştırmalarından ve mevcut geliştirilmiş olan alt boyutlardan faydalanarak oluşturulmuştur.^{4,5,12,17} Ölçekte sportif yardımseverlik etkinliğine katılımda, motive edici kavramları temsil eden 5 faktör ve 16 madde vardır. Bu faktörler; yardımseverlik, spor ve etkinlik, amaç, sosyal etkileşim ve referans grubudur. Chiu ve ark. tarafından oluşturulan ölçekteki “spor

ve etkinlik” alt boyutu hariç tüm alt boyutlar için güvenilirlik puanlarının 0,70 ile 0,85 arasında değiştiği kaydedilmiştir.¹² Aynı çalışmada “spor ve etkinlik” alt boyutu Cronbach’ alfa değeri ise 0,67 olarak bulunmuştur.¹² Benzer şekilde, yardım amaçlı spor etkinliklerine katılımı etkileyen motivasyonlar üzerine anket geliştiren Won ve Park, tek bir alt boyut (spor ve etkinlik) dışında tüm alt boyutların güvenilirliklerinin 0,70 ile 0,85 arasında değiştiğini, “spor ve etkinlik” alt boyutunun Cronbach’s alpha değerinin ise 0,66 olduğunu belirtmişlerdir.¹⁷ Ölçek geliştirme çalışmaları değerlendirildiğinde önceki çalışmalarda “spor ve etkinlik” alt boyutunun düşük Cronbach’s alpha değerine sahip olduğu görülmektedir. Ayrıca “spor ve etkinlik” alt boyutu “sporu rekabetçi doğasından zevk alıyorum”, “sporu severim” vb. maddeleri içermektedir.¹² Fakat yardım amaçlı spor etkinliklerine katılan kişiler daha çok rekreasyonel amaçlı katılım göstermektedir. Bu nedenlerle “spor ve etkinlik” alt boyutu çalışmamıza dâhil edilmemiştir. Bunun yerine, Chiu ve ark. oluşturduğu SYEKMÖ’de yer almayan, farklı bir alt boyut olan “sağlık ve zindelik” alt boyutu çalışmaya dâhil edilmiştir.^{2,12} “Sağlık ve zindelik” alt boyutu maddeleri, yardım amaçlı spor etkinlikleri literatürüyle yakından ilişkilidir (örneğin fiziksel olarak formda kalmak için yardımseverlik yarışlarına katılıyorum, yardım amaçlı koşulara katılmak sağlıklı bir yaşam tarzı sürdürmemeye yardımcı oluyor vb.).²

Dil Geçerliliği

SYEKMÖ, standart bir protokol ile Türkçeye çevrilmiştir. Öncelikle anket 2 dil bilimci tarafından Türkçeye çevrilmiştir. Bu çeviriler inceledikten ve değişiklikler saptadıktan sonra dil bilimciler arasında mutabakat ile son bir Türkçe versiyonu hazırlanmıştır. Daha sonra başka bir dil bilimci, hazırlanan Türkçe versiyonu tekrar İngilizceye çevirdi. Geri çevrilen öğeler ve orijinal İngilizce öğelerin birbirini yansıttığı görüldü. Anketin Türkçe versiyonu rekreasyon alanında uzman bir kişi tarafından yardım amaçlı spor etkinliği kapsamında değerlendirilmiştir. Görünüş geçerliliği (face validity) belirlemek için ölçek 10 öğrenciye uygulanarak test edilmiştir. Katılımcıların geri bildirimleri, anketin Türk örnekleminde kullanıma uygun olduğunu göstermiştir. Öneriler doğrultusunda anket sonuçlandırılmıştır.

BULGULAR

AÇIMLAYICI FAKTÖR ANALİZİNE İLİŞKİN BULGULAR

Bu çalışmada, motivasyon alt boyutları farklı yazarlardan alınmıştır. “yardımseverlik”, “amaç”, “sosyal etkileşim” ve “referans grubu” alt boyutları Chiu ve ark. çalışmasından alınmıştır.¹² “Sağlık ve zindelik” alt boyutu ise Mahoney’in araştırmasından alınmıştır.² Bu nedenle SYEKMÖ’nün faktör yapısı değişiklik gösterebilmektedir. Eklenen ve çıkarılan alt boyutlarla oluşturulan ölçeğin faktör yapısını belirlemek için açımlayıcı faktör analizi (AFA) yapılmıştır. AFA yaparken IBM SPSS Statistics 25 programından yararlanılmıştır. AFA’nın amacı, ölçeğin faktör yapısını değişkenler arasındaki korelasyonlara göre değerlendirmektir.²⁰ AFA yapılmadan önce, histogramlar, Q-Q grafikleri ve çarpıklık-basıklık (Skewness/Kurtosis) değerleri dâhil olmak üzere gerekli varsayımlar kontrol edilip sağlanmıştır. Hair ve ark., çarpıklık -2 ile +2 arasında ve basıklık -7 ile +7 arasında ise verilerin normal dağılım gösterdiğinin kabul edilebileceğini belirtmiştir.²¹ Verilerin basıklık ve çarpıklık katsayıları bu değerler arasında bulunmuştur. Anket maddelerinin ortalama puanları ise 2,38 ile 4,50 arasında değişmektedir. Faktör analizi yapılmadan önce değişkenler arasındaki korelasyonun yeterli olup olmadığını değerlendiren Bartlett testi istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur $\chi^2=1288,856$, $df=190$, ($p<0,05$). Örneklemin analiz için yeterli olup olmadığını açıklayan Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) test puanı ise 0,82’dir ve önerilen 0,60 değerini geçmektedir.²² Maximum Likelihood yöntemiyle AFA analizi yapılmıştır. Faktörler değerlendirilirken, Tabachnick ve Fidell tarafından önerilen ölçütler doğrultusunda, değeri 0,32 ve üzeri olan yüklenmeler anlamlı kabul edilmiştir.²⁰ “Sosyal etkileşim” faktöründe bir madde (bu etkinliğe katılıyorum çünkü deneyimi başkalarıyla paylaşabiliyorum) çapraz yükleme (cross loading) yani bir maddenin birden fazla faktöre yüklenmesi nedeniyle ölçekten çıkarılmıştır. Ayrıca “yardımseverlik” faktörü ile ilgili bir madde (yardım etmek dini bir eylemdir) 0,32’den daha düşük yüklenme nedeniyle ölçekten çıkarılmıştır.²⁰ “Yardımseverlik” faktörüne ait 2 madde ise “amaç” faktörüyle birlikte yüklenmiştir. Bu nedenle ortak anlamları olan bu 2 faktörün aynı faktör altında

birleştirilmesine karar verilmiştir. Böylece 5 maddeden oluşan yeni bir faktör oluşturulmuştur. Oluşturulan yeni faktör “amaç ve yardımseverlik” faktörü olarak adlandırılmıştır. SYEKM Ölçeği’nin AFA yükleri **Tablo 2**’de sunulmaktadır.

Üç’ten az maddeye sahip bir faktör, genellikle zayıf ve istikrarsızdır.²³ Bu analizde, her bir faktörün en az 4 maddeye sahip olması ve maddelerin faktör yüklerinin 0,32’den büyük olması nedeniyle bir faktöre ilişkin madde sayısı kabul edilebilir olarak değerlendirilmiştir.²⁰ Ayrıca tanımlanabilir faktörlerin öz değerlerinin (Eigenvalues) 1’den büyük olması gerekmektedir.²⁴ **Tablo 3** incelendiğinde, 4 faktörün öz değerlerinin 1’den büyük olduğu görülmektedir. Birinci faktör (sağlık ve zindelik) ölçeğin toplam varyansının %28,35’ini açıklamaktadır; 2. faktör (amaç) toplam varyansın %24,08’ini; 3. faktör (referans grubu) toplam varyansın %15,54’ünü; 4. faktör (sos-

TABLO 2: Sportif yardımseverlik etkinliğine katılım motivasyonu ölçeği’nin açımlayıcı faktör analizi yükleri.

Maddeler	1	2	3	4
Sağlık ve Zindelik_4	0,970			
Sağlık ve Zindelik_3	0,838			
Sağlık ve Zindelik_2	0,787			
Sağlık ve Zindelik_1	0,690			
Amaç_1		0,900		
Amaç_3		0,738		
Yardımseverlik_3		0,614		
Amaç_2		0,528		
Yardımseverlik_1		0,476		
Referans Grubu_2			0,847	
Referans Grubu_3			0,776	
Referans Grubu_1			0,769	
Yardımseverlik_2			0,183	
Sosyal Etkileşim_2				0,908
Sosyal Etkileşim_3				0,686
Sosyal Etkileşim_4				0,525
Sosyal Etkileşim_1		0,416		0,474

TABLO 3: Açıklanan varyans ve öz değerler.

Faktörler	Öz değer	%Varyans	%Kümülatif
1	3,69	28,35	28,35
2	3,13	24,08	52,43
3	2,02	15,54	67,97
4	1,02	7,6	75,57

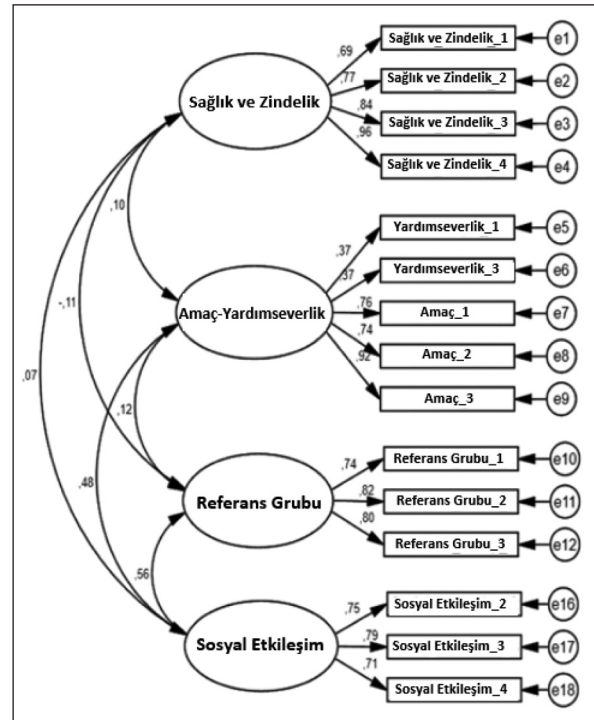
yal etkileşim) toplam varyansın %7,6'sını açıklamaktadır. Dört faktörlü yapı ise toplam varyansın %75,57'sini açıklamaktadır.

Genel olarak ölçeğin 4 faktörlü yapısı, istatistiksel olarak kabul edilebilir değerlere bağlı olarak AFA sonucundaki nihai model olarak belirlenmiştir.

DOĞRULAYICI FAKTÖR ANALİZİNE İLİŞKİN BULGULAR

AFA ile ölçeğin faktör yapısına karar verildikten sonra, doğrulayıcı faktör analizi (DFA) yapılmıştır. DFA, hipotez edilen faktör yapısının veriye doğru bir şekilde uyup uymadığını, yani gözlenen değişkenlerle bunların altında yatan gözlenmeyen değişkenler arasında bir ilişki olup olmadığını gösteren istatistiksel bir tekniktir.²⁵ DFA, özellikle farklı kültür ve ortamlarda geliştirilen ölçüm araçlarının uyarlanmasında kullanılan bir geçerlik prosedürüdür. Bu çalışmada, ölçeğin 4 faktörlü yapısının Türk örnekleminde doğrulanıp doğrulanmayacağını incelemek için DFA uygulanmıştır. DFA AMOS 25 programı ile maksimum olabilirlik yöntemi ile yapılmıştır. Model, AFA sonucunda şekillendirilmiş olan 4 faktör ve 15 maddeden oluşan modelidir. DFA için Matsunaga tarafından önerilen kriter doğrultusunda, değeri 0,40 ve üzeri olan yüklenmeler anlamlı kabul edilmiştir.²⁶ İlk DFA çalıştırdıktan sonra, “yardımseverlik” alt boyutu ile ilgili olan AFA sonrasında amaç faktörüyle birleştirilen 2 maddenin yüklerinin 0,40'tan daha düşük olduğu görülmüştür (Şekil 1). İndeks uyum değerlerini artırmak için ilgili maddeler ölçekten çıkarılmıştır. Maddeler çıkarıldıktan sonra ikinci kez DFA yapılmıştır.

Modelin yeterliliği aşağıdaki 5 farklı uyum indeksi kullanılarak değerlendirilmiştir: (1) χ^2/df , 2 ve 3 arasında bir değer çıkması iyi bir uyumun göstergesidir.²⁷; (2) “Goodness of Fit Index (GFI)”, 0,90'ın üzerinde olan değerler iyi bir uyuma işaret eder.²⁸; (3) karşılaştırmalı uyum indeksi [Comparative Fit Index (CFI)], 0,90 üzerindeki değerler iyi uyumun göstergesidir.²⁹; (4) yaklaşık hataların ortalama karekökü [Root Mean Square Error of Approximation (RMSEA)], 0 ve 1 arasında değer alması beklenir.³⁰; (5) Tucker-Lewis İndeksi (TLI), iyi bir uyum için 0,90'ın üzerinde olan değerler önerilmek-

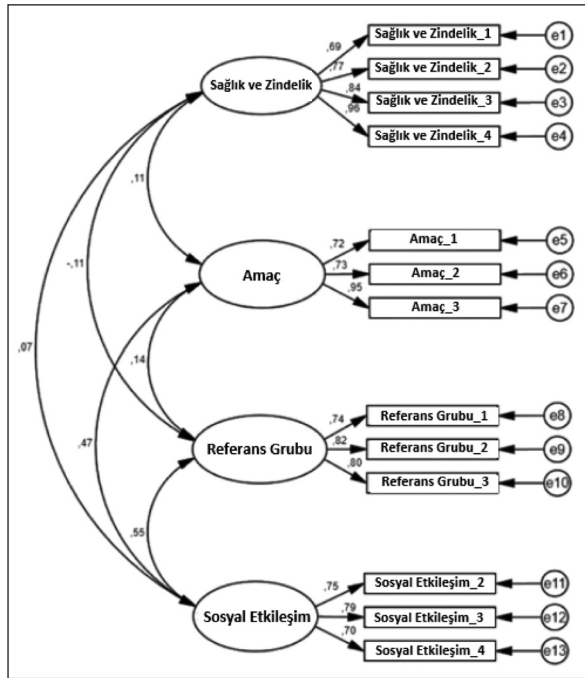

ŞEKİL 1: Sportif yardımseverlik etkinliğine katılım motivasyonu ölçeği'ne ait 1. doğrulayıcı faktör analizi'nin yapısal modeli.

tedir.³¹ Bu çalışmada kullanılan ölçeğin DFA sonuçlarına göre model kabul edilebilir referans aralıklarında bulunmuştur ($\chi^2=82,066$; $df=59$; $\chi^2/df=1,39$; $GFI=0,92$; $CFI=0,97$; $RMSEA=0,055$; $TLI=0,96$). Bu nedenle model, nihai model olarak değerlendirilmiştir. Yapılan analizler sonucunda, ölçek 5 faktörlü yapıdan 4 faktörlü yapıya düşmüştür. Madde sayısı ise 16'dan 13'e düşmüştür. Elde tutulan maddeler için doğrulayıcı faktör analizinin yükleri aşağıdaki Şekil 2'de sunulmuştur.

UYUM GEÇERLİĞİ

SYEKMÖ'nün eş zaman geçerliliğini (concurrent validity) değerlendirmek için katılımcıların motivasyon değerleri ile Davranışsal Niyet Ölçeği puanları arasındaki Pearson korelasyon katsayısı hesaplanmıştır.³² Bu çalışmada “davranışsal niyetler” ile “amaç” alt boyutu arasında pozitif bir ilişki ($r=0,59$, $p<0,001$); sağlık ve zindelik alt boyutu arasında pozitif bir ilişki ($r=0,55$, $p<0,001$); sosyal etkileşim alt boyutu arasında pozitif bir ilişki ($r=0,30$, $p<0,001$) ve referans grubu ($r=0,16$, $p<0,001$) arasında pozitif bir ilişki bulunmuştur. Yüksek motivasyon puanına sahip

ŞEKİL 2: Sportif yardımseverlik etkinliğine katılım motivasyonu ölçeği'ne ait 2. doğrulayıcı faktör analizi'nin yapısal modeli.

bireylerin, davranışsal niyetlerden yüksek puanlar alma eğiliminde oldukları açığa çıkmıştır. Bu da SYEKMÖ'nün eş zaman geçerliliğine bir kanıt oluşturmaktadır.

YAKINSAK GEÇERLİK

Bu çalışmada, SYEKMÖ'nün yapı geçerliliğini değerlendirmek için DFA'ya ek olarak, yakınsak geçerlik analizine de yer verilmiştir. Yakınsak geçerlik değişkenlere ilişkin ifadelerin birbirleriyle ve oluşturdukları faktör ile ilişkili olması gerektirir.³³ Iraksak geçerlik ise değişkenlere ilişkin ifadelerin ait oldukları faktör haricindeki faktörlerle, kendi buldukları faktörden daha az ilişkili olmasını ifade etmektedir.³³ DFA'dan elde edilen modelde, her bir alt boyut için birleşik güvenilirlik [Composite Reliability (CR)] değerlerinin ortalama açıklanan varyans [Average Variance Extracted (AVE)] değerlerinden büyük olması ve AVE değerinin de 0,5'ten büyük olması yakınsak geçerliğin sağlandığını göstermektedir.^{33,34} CR bir güvenilirlik ölçüsüdür. CR değerinin 0,7'den büyük olması beklenmektedir.³⁴ Bu çalışma için hem AVE hem de CR değerlerinin tüm alt ölçekler için önerilen eşikler arasında olduğu bulunmuştur (Tablo 4).

GÜVENİRLİK

Ölçeğin güvenilirliğini değerlendirmek için Cronbach's alpha değerleri hesaplanmıştır. Güvenilirlik testlerinin bulguları, alt boyutların yeterli iç tutar-

TABLO 4: Sportif yardımseverlik etkinliğine katılım motivasyonu ölçeği'nin doğrulayıcı faktör analizi yükleri, faktörlerin AVE, CR ve Cronbach's alpha değerleri.

	Faktör yükleri	AVE	CR	Cronbach α
Sağlık ve zindelik		0,68	0,89	0,89
■ Aktif kalmak için yardımseverlik koşullarına katılıyorum.	0,69			
■ Fiziksel olarak formda kalmak için yardımseverlik koşullarına katılıyorum.	0,77			
■ Yardımseverlik koşullarına katılmak, sağlıklı bir yaşam sürdürmeme yardımcı oluyor.	0,84			
■ Yardımseverlik koşullarına katılmak fiziksel yeterliliğimin gelişmesine yardımcı oluyor.	0,96			
Amaç		0,65	0,85	0,83
■ Bir amaca ya da organizasyona katkıda bulunuyor olmaktan gurur duyuyorum.	0,72			
■ Desteklediğim kurumun (amacın) değerli bir üyesiyim.	0,73			
■ Desteklediğim amaca inanırım.	0,95			
Referans grup		0,62	0,83	0,83
■ Birileri benden bu etkinliğine katılmamı istedi.	0,74			
■ Bu etkinliğe katılmamda çevrem önemli bir etkisi vardır.	0,82			
■ Arkadaşlarım/ailem bu etkinliğe katılmam konusunda beni cesaretlendirdi.	0,80			
Sosyal etkileşim		0,56	0,79	0,78
■ Bu tür etkinlikler bana, bir gruba ya da topluluğa ait olma hissi verir.	0,75			
■ Bu koşu etkinliğine diğer kişiler ile takım ruhu oluşturmak amacıyla katıldım.	0,79			
■ Bu tür etkinlikler bana arkadaşlarımla/ailemle vakit geçirme şansı verir.	0,70			

TABLO 5: Faktörlerin iç tutarlılık düzeyleri.

Faktörler	Cronbach alfa	Madde sayısı	Madde silindiğinde Cronbach's alpha
Faktör 1: Sağlık ve zindelik	0,89	4	0,88
			0,86
			0,86
			0,82
Faktör 2: Amaç	0,83	3	0,81
			0,82
			0,65
Faktör 3: Referans grup	0,83	3	0,79
			0,73
			0,77
Faktör 4: Sosyal etkileşim	0,78	3	0,68
			0,68
			0,74

lılığa sahip olduğunu ve ölçeğin bireylerin yardım amaçlı spor etkinliklerine katılım motivasyonlarını ölçmek için güvenle kullanılabileceğini ortaya koymuştur. Ayrıca, “madde silinirse Cronbach’s alpha” değerlerinin tümü mevcut Cronbach’s alpha değerlerinden daha düşük çıkmıştır. Bu nedenle hiçbir maddenin silinmesi düşünülmemiştir. Faktörlerin iç tutarlılık değerleri **Tablo 5**’te gösterilmiştir.

Sağlık ve Zindelik faktörünün iç tutarlılık değeri 0,89, amaç faktörünün alfa düzeyi 0,83, referans grubu 0,83, sosyal etkileşim 0,78 olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin toplam güvenilirlik değeri ise 0,85’tir. Güvenilirlik analizinin sonuçları, ölçeğin ve alt boyutlarının amaçlanan faktörleri ölçmek için güvenilir olduğunu göstermektedir.

TARTIŞMA

Yapılan çalışmanın amacı, Chiu ve ark. tarafından mevcut alt ölçekler kullanılarak oluşturulan SYEKMÖ’nün Türkçe versiyonunun geçerlik ve güvenilirliğinin incelenmesidir. Anketin uyarlanmasında ilk olarak, dilsel eş değerlik çalışması yapılmıştır. Ölçeğin yapı geçerlik sonuçlarından AFA, anketin 4 faktörlü olduğunu göstermektedir. 4 faktörlü yapı ise toplam varyansın %75,57’sini açıklamaktadır. Sosyal bilimler alanındaki ölçek geliştirme çalışmalarında, açıklanan varyansın %40 ile %60 arasında

olmasının uygun olduğu dikkate alınarak açıklanan varyansın yeterli olduğu düşünülmektedir.²² Ölçeğin 4 faktörlü yapısının, Türk yardımseverlik koşucularında doğrulanıp doğrulanmadığını ortaya koymak için yapılan, DFA analizi sonuçları ise 4 faktörlü yapıyı desteklemektedir. Anketin yapı geçerliğini değerlendirmek üzere DFA’ya ek olarak, yakınsak geçerlik analizine de yer verilmiştir. Yakınsak geçerliğin sağlanabilmesi için $CR > AVE$ ve $AVE > 0,50$ olması gerekmektedir.³⁴ Bu çalışma sonuçlarına göre tüm alt boyutlardan elde edilen CR değerlerinin, AVE değerlerinden büyük olduğu ve AVE değerlerinin 0,50’den büyük olduğu belirlenmiştir. Hem AVE hem de CR değerlerinin, tüm alt ölçekler için önerilen kriterleri sağladığı görülmüştür. Bu nedenle, yakınsak geçerliğin doğrulandığı ifade edilebilir. SYEKMÖ’nün eş zaman geçerliliğini (concurrent validity) değerlendirmek için katılımcıların motivasyon değerleri ile Davranışsal Niyet Ölçeği puanları arasındaki Pearson korelasyon katsayısı hesaplanmıştır.³² Yüksek motivasyon puanına sahip bireylerin davranışsal niyetlerden yüksek puanlar alma eğiliminde oldukları açığa çıkmıştır. Bu da SYEKMÖ’nün eş zaman geçerliliğine bir kanıt oluşturmaktadır.

Daha önceki araştırmalar, sportif yardımseverlik etkinliklerine katılanların motivasyonlarını daha iyi anlamak için bağış ve rekreasyon/spor motivasyonlarını birleştirmenin önemini vurgulamıştır.^{11,12,13,17} Mevcut çalışmada uluslararası literatürdeki yardım amaçlı spor etkinliği motivasyonları referans alınarak, yardımseverlik, sağlık ve zindelik, amaç, sosyal etkileşim ve referans grubu olmak üzere 5 motivasyon alt boyutu çalışmaya dâhil edilmiştir. Chiu ve ark. tarafından sportif yardımseverlik etkinlikleri motivasyonlarını değerlendirmek üzere oluşturulan ölçekteki “spor ve etkinlik” alt boyutu hariç tüm alt boyutlar için güvenilirlik puanlarının 0,70 ile 0,85 arasında değiştiği kaydedilmiştir.¹² Aynı çalışmada “spor ve etkinlik” alt boyutu Cronbach’s alpha değeri ise 0,67 olarak bulunmuştur.¹² Benzer şekilde, yardım amaçlı spor etkinliklerine katılımı etkileyen motivasyonlar üzerine anket geliştiren Won ve Park, tek bir alt boyut (spor ve etkinlik) dışında tüm alt boyutların güvenilirliklerinin 0,70 ile 0,85 arasında değiştiğini, “spor ve etkinlik” alt boyutunun Cronbach’s

alpha değerinin ise 0,66 olduğunu belirtmişlerdir.¹⁷ Ölçek geliştirme çalışmaları değerlendirildiğinde önceki çalışmalarda “spor ve etkinlik” alt boyutunun düşük Cronbach’s alpha değerine sahip olduğu görülmektedir. Ayrıca “spor ve etkinlik” alt boyutu “sporun rekabetçi doğasından zevk alıyorum”, “sporu severim” v.b. maddeleri içermektedir.¹² Fakat yardım amaçlı spor etkinliklerine katılan kişiler daha çok rekreasyonel amaçlı katılım göstermektedir. Bu nedenlerden dolayı “spor ve etkinlik” alt boyutu çalışmamıza dâhil edilmemiştir. Bunun yerine, Chiu ve ark. oluşturduğu SYEKMÖ’de yer almayan, farklı bir alt boyut olan “sağlık ve zindelik” çalışmaya dâhil edilmiştir.^{2,12} “Sağlık ve zindelik” alt boyutu maddeleri yardım amaçlı spor etkinlikleri literatürüyle yakından ilişkilidir (örneğin fiziksel olarak formda kalmak için yardımseverlik yarışlarına katılıyorum, yardım amaçlı koşulara katılmak sağlıklı bir yaşam tarzı sürdürmeme yardımcı oluyor vb.).² Ölçeğe eklenen “sağlık ve zindelik” faktörünün iç tutarlılık değeri 0,89 olarak bulunmuştur. Alt boyutların Cronbach’s alpha katsayıları ise 0,78 ile 0,89 değerleri arasında değişmektedir. Bu veriler, adapte edilen ölçeğin iç tutarlılık katsayılarının orijinal ölçekten daha iyi olduğunu ifade etmektedir. Bununla birlikte, bu çalışma kapsamında elde edilen sonuçların, diğer kültürlerde geliştirilen ölçme araçlarının yapılarıyla paralellik gösterdiği ve nicel çalışma bulgularınca ele alınan ortak temaları da kapsadığı görülmüştür.^{12,17} Bu bilgiler ışığında, Türk kültürüne uyarlanan SYEKMÖ geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracı olarak değerlendirilmiştir.

SONUÇ

Sonuç olarak, bu araştırma kapsamında yapılan analizler sonucunda SYEKMÖ 5 faktörlü yapıdan 4 faktörlü yapıya düşmüştür. Madde sayısı ise 16’dan 13’e düşmüştür. Türk kültürüne uyarlanan SYEKMÖ geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracı olarak değerlendirilmiştir. Yardım amaçlı spor etkinliklerinin önemli

bir özelliği, fiziksel olarak aktif olmayı seven herkesi kucaklamasıdır. Etkinlik organizatörleri için en büyük zorluklardan biri ise katılımcıların çeşitliliği nedeniyle kişilerin, bu tür etkinliklere katılmaya nasıl motive olduklarını anlamaktır.³⁵ Bu ölçüm aracı vasıtasıyla edinilen bilgilerin, insanların ihtiyaç ve isteklerini daha iyi anlayarak, daha fazla kişinin katılımını sağlamak için etkili ve uygulanabilir pazarlama stratejileri geliştirmede faydalı olacağı düşünülmektedir.

Teşekkür

Çalışmamızın veri toplama sürecinde desteklerini esirgemeyen Arş. Gör. Alper Yıldız, Arş. Gör. Ayşegül Aksoy, Dr. Öğr. Üyesi Betül Coşkun, Gürcan Ünlü ve Arş. Gör. Nehir Kavi Şimşek’e teşekkürlerimizi sunarız.

Bilgilendirme

Yazarlar arasında dergi editörünün isminin bulunması nedeniyle, ilgili çalışmanın değerlendirme süreci konuk editör tarafından yürütülmüştür.

Finansal Kaynak

Bu çalışma sırasında, yapılan araştırma konusu ile ilgili doğrudan bağlantısı bulunan herhangi bir ilaç firmasından, tıbbi alet, gereç ve malzeme sağlayan ve/veya üreten bir firma veya herhangi bir ticari firmadan, çalışmanın değerlendirme sürecinde, çalışma ile ilgili verilecek kararı olumsuz etkileyebilecek maddi ve/veya manevi herhangi bir destek alınmamıştır.

Çıkar Çatışması

Bu çalışma ile ilgili olarak yazarların ve/veya aile bireylerinin çıkar çatışması potansiyeli olabilecek bilimsel ve tıbbi komite üyeliği veya üyeleri ile ilişkisi, danışmanlık, bilirkişilik, herhangi bir firmada çalışma durumu, hissedarlık ve benzer durumları yoktur.

Yazar Katkıları

Fikir/Kavram: Tuba Yazıcı; **Tasarım:** Tuba Yazıcı; **Denetleme/Danışmanlık:** Settar Koçak; **Veri Toplama ve/veya İşleme:** Tuba Yazıcı; **Analiz ve/veya Yorum:** Tuba Yazıcı; **Kaynak Tarafması:** Tuba Yazıcı; **Makalenin Yazımı:** Tuba Yazıcı; **Eleştirel İnceleme:** Settar Koçak.

KAYNAKLAR

1. Smith ACT, Westerbeek HM. Sport as a vehicle for deploying corporate social responsibility. *Journal of Corporate Citizenship*. 2007;25:43-54. [\[Crossref\]](#)
2. Mahoney TQ. Exploring the influence of social media on future intentions of charity sport participants. Unpublished doctoral dissertation. 2013 [\[Link\]](#)
3. Filo KR, Funk DC, O'Brien D. The meaning behind attachment: exploring camaraderie, cause, and competency at a charity sport event. *Journal of Sport Management*. 2009;23(3):361-387. [\[Crossref\]](#)
4. Filo K, Funk DC, O'Brien D. Examining motivation for charity sport event participation: A comparison of recreation-based and charity-based motives. *Journal of Leisure Research*. 2011;43(4):491-518. [\[Crossref\]](#)
5. Taylor R, Shanka T. Cause for event: not-for-profit marketing through participant sports events. *Journal of Marketing Management*. 2008;24(9-10):945-58. [\[Crossref\]](#)
6. Orr N. Museum volunteering: Heritage as "serious Leisure." *International Journal of Heritage Studies*. 2006;12(2):194-210. [\[Crossref\]](#)
7. Istanbul News [Internet]. © 2021 IBB Kurumsal. Erişim tarihi: 15.06.2021. Erişim linki: [\[Link\]](#)
8. NYRR Media Center [Internet]. © 2021 New York Road Runners. New York Road Runners Announces the Team #MovedMe Group of Inspiring Runners at the 2019 TCS New York City Marathon. Erişim tarihi: 24.10.2019. Erişim linki: [\[Link\]](#)
9. Runner's World [Internet]. ©2021 Hearst Magazine Media. New York City Marathon Entrants By the Numbers. Erişim tarihi: 24.10.2019. Erişim linki: [\[Link\]](#)
10. Adım Adım [Internet]. Copyright © 2021 Adım Adım. Erişim tarihi: 15.06.2021. Erişim linki: [\[Link\]](#)
11. Bennett R, Mousley W, Kitchin P, Ali-Choudhury R. Motivations for participating in charity-affiliated sporting events. *Journal of Customer Behaviour*. 2007;6(2):155-178. [\[Crossref\]](#)
12. Chiu W, Lee Y, Won D. Bifactor analysis of motivation for charity sport event participation. *International Review on Public and Nonprofit Marketing*. 2016;13(1):1-13. [\[Crossref\]](#)
13. Filo KR, Funk DC, O'Brien D. It's really not about the bike: Exploring attraction and attachment to the events of the lance armstrong foundation. *Journal of Sport Management*. 2008;22(5):501-525. [\[Crossref\]](#)
14. Scott A, Solomon PJ. The marketing of cause-related events: A study of participants as consumers. *Journal of Nonprofit and Public Sector Marketing*. 2003;11(2):43-66. [\[Crossref\]](#)
15. Won D, Park M, Turner BA. Motivations for participating in health related charity sport events. *Journal of Venue and Event Management*. 2010;1(1):17-44. [\[Link\]](#)
16. Won D, Park M, Lee Y. Factors influencing college students' choice of a charity sport event. *Journal of Global Scholars of Marketing Science*. 2013;23(1):41-54. [\[Crossref\]](#)
17. Won D, Park M. Motivating factors influencing college students' participation in charity sport events. *International Journal of Sport Management and Marketing*. 2010;8:296-321. [\[Crossref\]](#)
18. Fraenkel JR, Wallen NE. How to design and evaluate research in education. 6th ed. Boston, MA: The McGraw-Hill Companies; 2006.
19. Filo K, Funk D, Jordan J. Exploring activity-contingent volunteerism: A preliminary investigation of Back on My Feet volunteers. *European Sport Management Quarterly*. 2014;14(4):397-421. [\[Crossref\]](#)
20. Tabachnick BG, Fidell LS. Using multivariate statistics. 6th ed. Boston: Pearson; 2013.
21. Hair J, Black WC, Babin BJ, Anderson RE. Multivariate data analysis. 7th ed. Upper Saddle River, New Jersey: Pearson Educational International; 2010.
22. Tabachnick BG, Fidell LS. Using multivariate statistics. 5th ed. Boston: Pearson/Allyn & Bacon; 2007.
23. Costello AB, Osborne JW. Best Practices in Exploratory Factor Analysis: Four Recommendations for Getting the Most from your Analysis. *Practical Assessment Research & Evaluation*. 2005;10(7):1-9. [\[Link\]](#)
24. Shevlin ME, Lewis CA. The revised social anxiety scale: exploratory and confirmatory factor analysis. *The Journal of Social Psychology*. 1999;139(2):250-2. [\[Crossref\]](#) [\[PubMed\]](#)
25. Child D. The essentials of factor analysis (2nd ed.). London: Cassell Educational Ltd; 1990. [\[Link\]](#)
26. Matsunaga M. How to factor-analyze your data right: do's, don'ts, and how-to's. *International Journal of Psychological Research*. 2010;3(1):97-110. [\[Crossref\]](#)
27. Kline RB. Principles and practice of structural equation modeling. 1st. NY: Guilford Press; 1998.
28. Schumacker RE, Lomax RG. A beginner's guide to structural equation modeling. 1st ed. NJ: Lawrence Erlbaum Associates Publishers; 1996. p.76. [\[Link\]](#)
29. Bentler M. Comparative fit indices in structural models. *Psychological Bulletin*. 1990. p.107(2), 238-246. [\[Crossref\]](#) [\[PubMed\]](#)
30. Browne MW, Cudeck R. Alternative ways of assessing model fit. In: Bollen KA, Long JS, eds. Testing structural equation models. 1st ed. Newbury Park, CA: Sage; 1993. p.136-62.
31. Tucker LR, Lewis C. The reliability coefficient for maximum likelihood factor analysis. *Psychometrika*. 1973;38:1-10. [\[Crossref\]](#)
32. Ha J, Jang SS. Perceived values, satisfaction, and behavioral intentions: The role of familiarity in Korean restaurants. *International Journal of Hospitality Management*. 2010;29(1):2-13. [\[Crossref\]](#)
33. Yaşlıoğlu MM. Sosyal bilimlerde faktör analizi ve geçerlilik: Keşfedici ve doğrulayıcı faktör analizlerinin kullanılması [Factor analysis and validity in social sciences: Application of exploratory and confirmatory factor analyses]. *İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi*. 2017;46:74-85. [\[Link\]](#)
34. Fornell C, Larcker DF. Evaluating structural equation models with unobservable variables and measurement error. *Journal of Marketing Research*. 1981;(18)1:39-50. [\[Crossref\]](#)
35. Meeptom S, Dansiri W. Understanding motives for attending charity sport events in Thailand. *International Journal of Culture, Tourism and Hospitality Research*. 2020. [\[Crossref\]](#)